Emigrația și imigrația populației amplificate de integrare și globalizare

Dan POPESCU

Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu / Universitatea din București
„Lucian Blaga" University of Sibiu / University of Bucharest
Personal e-mail: dan.popescu@ulbsibiu.ro

Emigration and Immigration of Population Amplified by Integration and Globalization

Population migration is not a new phenomenon. But its scale is determined by the specifics of integration and globalization, even if in this way the name "migration" has other shapes and components. The question this study tries to answer is how this process takes place nowadays, with observance of its concrete motivations and its main effects. The study also aims at foreboding how it will occur in the future, and to make some concrete projections regarding Romania.

Keywords : population, emigration, immigration, income, standard of living, development, prospect

Penser l'Europe, Academia Română, octombrie 2015

"Orice progres real se operează nu în afara, ci înlăuntrul oamenilor"
Mihai Eminescu

1. Mai întâi, câteva aprecieri de context. În întreaga lume ne aflăm într-un timp dificil. Enumăr, astfel, secvențe, evoluții, unanim recunoscute în aria științifică internațională. Iată, o criză a mediului înconjurător în care supraîncălzirea Terrei este pe cale să facă adevărate ravagii, accentuând, nemijlocit, o subcriză climatică, printre altele, cu dispariția practic a celor patru anotimpuri din clima temperată și instaurarea aici doar a două sezoane care, și ele, se succed destul de „indisciplinat": cel "cald" și cel "rece". Chiar și numai acest fapt impune mutații fundamentale în mod deosebit pentru structura culturilor agricole, favorizând pe unele și „îngropând" pe altele, fiind obligatorii, pentru cine înțelege și prevede cât de cât, schimbări radicale în tipul de alimentație uman, animalier, în exporturile și importurile de cereale, trebuie privilegiat acviferul etc. Chiar și numai acest fapt relevă necesitatea unor mutații în concepția despre habitat și în habitat ca atare, în infrastructuri și câte și mai câte[1].

Totodată, o criză economică profundă – generată, esențial, de criza de paradigmă, de o ciclicitate neformalizată, de o supralicitare a speculației în dauna producției – a generat și generează, odata cu serioase dificultăți economice și sociale, unor state dezvoltate economic – și nu doar a lor, firește, – replierea destul de abruptă spre național și chiar naționalism, fiind pe cale reactivarea "războiului rece", a unor sisteme de interese economice și politice, politice și economice, parelele și opuse. În întreg acest cadru, corupția operează major, ea se vădește endemică, instituționalizată, tranfrontalieră mai mult ca niciodată, deteriorând încrederea oamenilor în instituții și justiție. Mai este evidentă o criză umană, o criză de identitate umană și umanistă, „umanioară", mai ales, printre altele, pentru populațiile amenințate cu moartea prin violență, prin foamete și care solicită locuri de muncă și hrană. Pe un asemenea fond de ignoranță și mizerie, atât de vulnerabile în fața fundamentalismului și exacerbărilor de orice fel, sunt din ce în ce mai dramatice amenințările și faptele grave ale terorismului – un terorism deja "globalizat", manifestat la dimensiuni internaționale – tot mai puternic prin lipsa lui de logică și tot mai temut din perspectiva logicii celorlați. Avem de a-face și cu o criză a păcii, readucând războiul, mai mult sau mai puțin

militar şi chiar climatic, ca mijloc esenţial, eficient de impunere, de amplificare a influenţelor, de obţinere de imense profituri nu doar economice. Se vădesc crize politice într-un mare număr de state, multe europene. Altele nu, însă toate sensibile la astfel de bulversări amintite. Cu atât mai mult cu cât funcţiile politicului, administraţiei publice, „susţinerea" intereselor celorlalţi se relevă mai profitabile pentru cei ce le practică, decât întreprinderea şi manageriatul economic oneste şi legale, decât munca cinstită pe un salariu. Să adăugăm, la toate acestea, mişcările naturale fireşti ale Planetei – cutremure, inundaţii, tsunami, secete, taifune, uragane, etc. – mai multe, însă, accentuate de dezechilibrele acumulate prin poluare, exploatări intense resurse, noxe şi altele, ale timpului nostru[2]...

Ne îndreptăm oare spre abis, cel puţin spre o cădere, spre un sfârşit al civilizaţiei timpului nostru, ne îndreptăm spre destrămarea U.E. ? Suntem oare "the doomsayers", profeţii nenorocirii, adepţi ai teoriilor apocaliptice? Nicidecum.Dar în fapt, după cum demonstrează mai mulţi cercetători americani de la Institutul Tehnologic din Massachusets, dar şi autorul rândurilor de faţă (vezi lucrarea "Ameninţări pentru secolul XXI"), in decursul existenţei Terrei s-au vădit sute şi sute de civilizaţii. Cele mai multe, însă, au dispărut, din motive economice, rămânând, în prezent, doar câteva. Continuă, deci, procesul? Răspunsul afirmativ la întrebarea pusă prezintă argumente serioase. Personal, pentru acest timp, îmi vine mai greu să cred, dar pentru perspectivă, continuând astfel, nu avem prea multe motive să fim optimişti. Oricum, nu pot trece – ignorându-le – peste astfel de realităţi. Ele se constituie într-un veritabil sindrom care anunţă vremuri şi mai grele, cu războaie, chiar dacă nu militare, de tot felul, cu mari dezastre şi nenorociri.

2. Apreciez, prin urmare că, în pofida unor eforturi care, din păcate, se vădesc insuficiente, modelul actual de dezvoltare a Planetei, cu imens de mulţi săraci sau sub limita sărăciei şi cu puţini, foarte, puţini bogaţi, este eronat. Cine pe cine păzeşte? Vestea bună este că mai multe, cele mai multe din cauzele crizelor amintite au antidot. Ignoranţa şi lipsa de cultură pot fi diminuate prin educaţie. Marile decalaje economice şi sociale pot fi reduse printr-o intensă şi inteligentă mobilizare la muncă, printr-o mai bună investigare şi valorificare a pieţei. Rasismul şi fundamentalismul pot fi „sparte" prin raţiune, educaţie, reflecţie, umanism etc. Nevoi de îmbunătăţire pe care le pot realiza chiar indivizii, oamenii de un fel sau altul, ei îşi pot impune voinţa. Parafrazându-l pe cercetătorul francez de mare vogă acum mai multe decenii – René Dumont, cel care (împreună cu Marie France Mottin) a scris cartea „L'Afrique etranglée; l' Afrique est mal partie", Le Seuil, Paris, 1980 – pot spune că globalizarea a pornit rău. Nici pe de parte nu avem o globalizare care să aducă câştig pentru toţi, ci ea aduce câştig doar pentru unii, acest „unii" purtând diverse chipuri, diverse feţe în sensul general al cuvântului. Piaţa ca atare a acumulat nu puţine imperfecţiuni, dar ele pot fi corectate prin acţiunile instituţiilor[3].

...Chiar şi dintr-o astfel de succintă examinare se vădesc cel puţin două aspecte care nouă, europenilor, ne pot da mult de gândit, de reflectat. Anume, o diminuare a importanţei Europei şi a Statelor Unite în ansamblul lumii, în mentalul colectiv, unde se afirmă spectaculos şi accelerat China, India, Brazilia, alte state din America Latină, economii emergente din Asia de Sud-Est. Deşi, încă de prin secolul XIV şi mai apoi, poate cu unele excepţii, leagănul civilizaţiei mondiale şi în acelaşi timp „motor" în acest cadru, s-a vădit Europa, „bătrânul continent"; Tot în condiţiile globalizării este evidentă trecerea de la activităţile anarhiste, relativ punctuale, la un fundamentalism mai periculos şi amplu care poate îmbrăca diverse veşminte, de dreapta sau de stânga, religioase sau laice, naţionale sau internaţionaliste, etc. Lucrurile nu se află deloc în ordine. Iată, prin urmare, câteva coordonate de evoluţie din unghiul cărora vom analiza problema din titlul comunicării.

3. ...Cu peste 6 -7 decenii în urmă, marele demograf francez Alfred Sauvy remarca, adeseori, dificultatea dialogului dintre o populaţie relativ îmbătrânită şi în curs de diminuare, cea din statele occidentale, pe de o parte, şi cohortele de tineri, cu o pregătire destul de relativă, care formau majoritatea populaţiei în ţările slab dezvoltate, decalate, pe de altă parte. Din păcate, lipsa unui astfel de dialog, semnalată de Sauvy, este evidentă şi astăzi. Este foarte dificil, de altfel, de purtat un dialog benefic ambelor părţi în condiţiile în care speranţa de viaţă în ţările decalate este, de regulă, sub 40-45 de ani şi chiar mai puţin, iar în statele dezvoltate această speranţă de viaţă se ridică la 80 de ani şi peste. În astfel de condiţii se poate releva - consider, benefic de o parte şi de alta - emigraţia populaţiei în general din primul grup de ţări, mai ales spre vestul european şi euro-atlantic care astfel, datorită atractivităţii sale, civilizaţiei sale, iată dobândeşte o forţă de muncă utilă, o forţă de muncă care, finalmente, într-un fel sau altul, permite, chiar dacă nu mereu oficial , întinerirea societăţilor respective. Plus alte câştiguri economice. Dar care este situaţia din ţările de unde se emigrează? Toate aceste apecte le vom detalia mai jos.

4. Aşadar, procesul migraţiei populaţiei în lume. Acest proces nu este deloc nou. Încă din antichitate, populaţia migra dintr-un stat în altul, iar în Imperiul roman dintr-o provincie în alta, în căutarea unui mai bun acces la ocupaţie, la hrană. Desigur, în termenii timpului de atunci. În vremea feudalismului, prin iobagii legaţi de mari proprietăţi funciare, dimensiunile migraţiei au fost ceva mai reduse, rămânând efectivă migraţia specialiştilor şi a meşteşugarilor de un tip sau altul, cea a studenţilor care, cel mai adesea, potrivit unor aranjamente universitare, mergeau, de regulă,

pe perioade determinate, de la o universitate la alta în marile instituții respective ale vestului și centrului european. Migrau dintr-un loc în altul mercenarii, ce nu arareori, după lupte, se împământeneau într-o altă țară decât a lor de origine, etc . Odată cu revoluțiile industriale, prefațate de marile descoperiri geografice, de Renaștere în artă și civilizație, migrația, abordată în general, internă și externă, a populației, a celor fără de lucru dar cu speranțe, cu așteptări, a devenit mult mai evidentă. Ceea ce a făcut și face, de exemplu, în prezent, să avem geneză primordial europeană în Statele Unite, în America Latină și în general în America de Sud, în Australia, în Asia, în Africa – este drept, uneori în proporții mai reduse – etc[4].

5. În întreg acest cadru, migrația intraeuropeană a avut și are un rol, în general, precumpănitor, generat de progrese economice și sociale, de nașterea și evoluția aspirațiilor, de un fel sau altul, de legislații constrictive sau permisive și stimulative, de mai multe elemente vădite în cadrul numitorului comun al „omului european", etc... După Al Doilea Război Mondial și chiar înaintea sa, în anii atât de furtunoși 1930, dar mai ales după ce republicanii au pierdut Războiul civil din Spania, am avut de-a-face cu sute și sute de mii de spanioli „de stânga" ce s-au refugiat mai ales prin Pirinei și în Franța, stabilindu-se acolo. Germania hitleristă înfrântă și cu pierderi covârșitoare de populație militară și civilă, populație tânără dar nu numai, Germania, deci, aflată într-un proces de înlăturare a primelor ruine ale războiului, oferind pe piața europeană a muncii un număr mare de locuri de muncă, a recepționat un prim val de imigranți din Italia, din partea ei de sud mai ales, consistent mai înapoiată industrial. Apoi în Germania au venit turci, preluând o serie de activități „eliberate" de germanii ocupați în alte domenii ceva mai atrăgătoare. Ulterior lucrurile s-au mai schimbat... Totodată, odată cu constituirea statului Israel, după 1948, dar și mai înainte, valuri și valuri de evrei din Europa și din toată lumea s-au îndreptat cu speranțe îndreptățite și realizate, spre noul stat. Mai departe, dar fără să epuizăm amploarea migrației din acei ani, dezmembrarea și prăbușirea sistemului colonial, cel puțin după câțiva ani numiți în fostele colonii, „de dezmeticire" – și în condiții economice pe care nu le mai detaliez –, au provocat un flux migratoriu relativ invers celui așteptat, respectiv al populației din fostele colonii spre fostele metropole, aceasta sperând să afle acolo, chiar pentru munci mărginașe, un trai mai bun pe care nu îl avea în locurile de baștină, iată, devenite „independente", dar dominate de dictaturi corupte, înapoiate, de mizerie[5]. Au revenit „la matcă" însă și foști coloniști, cu resurse importante care au profitat metropolelor. Un caz deosebit este cel al Algeriei. Aici, în partea finală a războiului, împotriva Franței, pentru cucerirea independenței, cât și în perioada imediat următoare, câteva sute de mii de "pieds noirs", cetățeni algerieni, dar proveniți din primele famili de coloniști francezi, având cumulate resurse financiare importante, au revenit, s-au refugiat oficial în Franța, resursele lor revigorând economia franceză în bună măsură secătuită de războaiele și luptele coloniale de până atunci[6].

6. ...Trebuie să spunem că însuși spațiul economic și social al Uniunii Europene relevă disparități interne notabile: un „centru" și „periferii". Centrul (sau „dorsala europeană"), puternic populat și urbanizat, concentrează esențialul activității industriale – în general, de tehnică de vârf – și principalele nuclee de decizie. Acest spațiu se întinde din bazinul Londrei până în nordul Italiei, urmând axa Rinului. Periferiile nu sunt omogene. Dinamismul lor, variabil, depinde de nivelul lor de dezvoltare și de depărtarea lor în raport cu regiunile dorsalei europene . Dar care sunt aceste periferii? După cum subliniază cercetători ai UE, este vorba de „o periferie dinamică și integrată" – în speță spații apropiate de dorsala europeană, respectiv ceva din Marea Britanie, din Franța, din Italia, din Germania, Austria, pe urmă Danemarca, ceva din Olanda, etc. Cea de a doua periferie este „o periferie marginalizată", în speță regiunile mai depărtate de centru, mai puțin dense ca populație, mai rurale, mai puțin dezvoltate, mai puțin bogate. Se integrează astfel mai ales economiile statelor care s-au adăugat în ultimele 3 etape UE: („15+10", „25+2", „27+1"), printre care, firește, România. Desigur că nu putem releva pe cele trei structuri – dorsala europeană și cele două periferii – o omogenitate evidentă de dezvoltare. De exemplu: în „zona dorsală", mai ales în nordul Angliei, s-a vădit și se vădește un anume declin al industriei grele, iar unele periferii, de pildă Catalunia, în Spania, dar și alte zone, în Cehia, Polonia, chiar în România, se relevă bogate și dinamice. Ce să mai vorbim de sudul Italiei – țară semnatară a Tratatului de la Roma, în 1957, cu „insule mari" de mizerie cruntă și care iată, în aproape șase decenii de dezvoltare europeană, nu a reușit eliminarea acestor grave discrepanțe. A fost și este cât se poate de firesc, așadar, ca „populația europeană", beneficiind de legi și reglementări stimulative (cetățenia europeană, dreptul de regrupare familială, posibilitatea de a dobândi cetățenia unui stat membru al UE, Cartea verde privind gestiunea migrației economice, ș.a.) să migreze atât intern cât – în cazul în speță - intraeuropean și nu doar, urmărindu-se împlinirea celor mai importante așteptări pentru fiecare individ[7]...

Căderea regimurilor prosovietice din Europa de Centru și Est a provocat – folosindu-se înlesnirile Uniunii Europene, legislația permisivă astfel, vădindu-se speranța pentru o viață mai bună a cetățenilor din fostele state satelit –, noi valuri migratorii mai ales intra dar și extraeuropene. Efect al liberei circulații și al crizei economice, mobilitatea geografică sensibil amplificată în UE mai ales după primirea în 2004 și 2007 a statelor din Europa Centrală și de Est, a accelerat fluxurile

migratorii între Est și Vest cât și emergența unor noi fluxuri, între Sudul și Nordul Europei. În acest sens, după cum relevă statistica europeană și internațională (vezi Eurostat), Germania a atras și atrage din ce în ce mai mulți europeni care vin din România și Polonia. Totodată, Spania, Italia, Franța, Canada, Statele Unite rămân, la rândul lor, pentru emigrație, repere de seamă. Faptul se explică prin aceea că economia germană, de exemplu, potrivit indicilor europeni de sinteză, este prima economie din zona euro și care, prin dinamicile și structurile sale este obligată să facă față unei pronunțate penurii de mână de lucru mai ales în Bavaria și Baden-Wurtenberg[8]. Politica Germaniei față de recentele valuri de emigranți din Siria, Afganistan, din Irak, din Africa, etc. întărește astfel de considerații. Pe termen mai lung însă, ca și Regatul Unit al Marii Britanii, dar și Italia, Belgia, ș.a. – rămâne totuși Germania cu rezolvarea esențială a unei probleme demografice, cea a îmbătrânirii populației autohtone – proces cu efecte negative în ce privește producțiile și productivitatea, etc[9].

7. Oricum, migrația (emigrația) europeană, nu doar către Germania, ci și către alte state amintite ale Uniunii Europene se vădește în primul rând din România și Polonia. Potrivit cifrelor, în 2011, peste 307 mii de români și aproape 270 mii polonezi au emigrat în Uniunea Europeană, cifre, după unele calcule, de dimensiuni relativ asemănătoare pentru 2012 și cu tendințe de repetabilitate în 2013 și apoi. Sunt de departe nivelurile cele mai ridicate comparativ cu chinezii și indienii – 127 mii și 114 mii – cu bulgarii – 90 mii, etc. Este interesant și perfect explicabil – solicitări pentru calificări mai înalte – și că în UE au emigrat în 2011 (avem date pentru acest an) 100 mii germani, cei mai mulți atrași de salarii și perspective superioare celor din Germania. Dar proporțiile amintite nu s-au modificat semnificativ nici în condițiile în care din Spania, Grecia, Italia și Portugalia (unde au emigrat milioane de români) au plecat spre state din nordul și centrul UE mai multe sute de mii de oameni[10].

Șirul statisticilor ar putea continua.Detalii?. Iată, potrivit Anualului Statistic al României, 2013, numărul de emigranți români, în străinătate, în 2012 (2.341.263) a fost de 1,63 ori mai mare decât cel din 2007 (1.437.529). Pe grupe de vârstă, creșterile cele mai mari de populație emigrantă din Romania, toate acestea cu precădere în țările din UE – au fost, între 2007-2012, pentru cetățenii între 20-24 ani (1,29 ori); 25-29 ani (1,32 ori); 30-34 ani (1,73 ori); 40-44 ani (2,80 ori); 50-54 de ani (2,38 ori); 55-59 ani (3,59 ori); 60 de ani și peste (4,16 ori). Ceea ce reflectă, în esență, emigrarea atât individuală cât și a unor famili întregi. Localizarea acestora s-a realizat cu precădere – cum spuneam pentru perioada 2007-2012 – în Austria (+51%); Belgia (+422%); Germania (+220%); Regatul Unit (+800%); Spania (+148%) etc. S-au impus, dar, alături de „vechi" destinații: – Germania, Franța, Spania – și alte țări precum Belgia, cu cerințele sale de țară centru al Uniunii Europene, și mai ales Regatul Unit, cu proiecte substanțiale, cu înlesniri legale în speță adoptate în ultimii ani dar și cu nevoi astfel în creștere[11]... Oricum, se relevă din perspectiva unor argumentații economice irefutabile care, desigur, trebuie detaliate, că procesul migrativ din state mai puțin dezvoltate spre țări avansate, acoperind nevoile dezvoltării ale țărilor respective, lasă descoperite alte nevoi, inclusiv îmbătrânirea de populație și reducerea numărului acesteia chiar în țările de unde se emigrează. Tocmai în acest cadru se vădește, în bună măsură, ampla responsabilitate a guvernelor din aceste state, a mediului de afaceri, de a se crea chiar la fața locului, în statele mai puțin dezvoltate, condiții pentru ocuparea forței de muncă naționale. Este greu de acceptat că imigrația, oricum, mult mai redusă și nu cu oameni calificați, a putut înlocui, cât de cât, dintr-o perspectivă profesională, emigrația[12]. Să detaliem, însă, ce credem că este bine și ce credem că nu este bine astfel.

8. Așadar, efectele migrației intraeuropene, cu studiu de caz România. În ce privește ocuparea, „constatăm că migrația intraeuropeană contribuie la reducerea, în general, a dezechilibrelor și la scăderea șomajului", este citat germanul Thomas Liebig într-un studiu din Le Figaro. Practic, impactul respectiv este mai pregnant în Europa de Est și Centrală, unde veniturile sunt reduse iar populația, în căutarea unor condiții mai bune de viață, s-a vădit foarte mobilă – adaugă economistul german. Și continuă: „Să notăm că libera circulație «joacă» în două sensuri. Când conjunctura se ameliorează, migranții se reîntorc în țările lor. Când nu este prea bună, pleacă de aici". Deopotrivă, se afirmă adeseori, prezintă interes marile sume de bani – miliarde și miliarde de euro pentru România, n.n – pe care emigranții de acest tip, mai bine plătiți în economiile dezvoltate, le trimit în țările de baștină. Sunt veritabile infiltrații de „apă vie" pentru asemenea țări. Desigur, a aprecia astfel problema migrației relevă, în opinia mea, cel puțin o abordare incompletă, dacă nu greșită.

... Firește, nimeni, în fapt, nu poate obliga cetățenii UE din statele mai slab dezvoltate să nu își caute de lucru în țările mai dezvoltate, unde, chiar dacă de regulă nu sunt ocupați în activități de vârf, ci mai ales în construcții, chelneri, vânzători, lucrători în domeniul salubrității, aduc prin ei înșiși un plus de calificare și, cel mai adesea, de conștinciozitate prin prisma felului în care au fost pregătiți în economiile de origine, prin prisma interesului lor de a-și conserva locul de muncă în statele dezvoltate. O întrebare se relevă, însă, de la sine: ce se întâmplă în aceste economii, în speță în economia românească, cu un regres relativ și care și așa se vădește doar în mică parte aptă să-și ocupe pe plan național forța de muncă pe care o pregătește? De cele mai multe ori,

în pofida diminuării artificiale a numărului de șomeri – cei care nu au avut de lucru în economie au plecat „afară" – procesul dezvoltării naționale, chiar corelat cu cel al dezvoltării comunitare, are mult de suferit. Să ne gândim la domenii precum: cercetare, învățământ, sănătate, subfinanțate și într-o totală degringoladă... Pe de o parte. Pe de altă parte, mai bine spus în același timp, cu greu poate fi elaborată și aplicată, în astfel de condiții, o strategie în domeniul forței de muncă. Nu mai amintim de faptul că învățământul de un tip sau altul pregătește specialiști pentru economie și societate care după absolvire nu sunt ocupați în țara care i-a pregătit și a cheltuit pentru ei, ci în altă țară, în țara ce va beneficia de ei și care îi ia astfel gratis.

În sfârșit, dar nu în ultimul rând, de cele mai multe ori, banii trimiși „acasă" de cei ocupați în economiile dezvoltate sunt folosiți în țările de baștină mai ales pentru procurarea unor obiecte din import, ceea ce dezechilibrează de multe ori și balanța comercială și balanța de plăți respective. Cine pierde, dar și cine câștigă?... Departe de mine, repet, contestarea dreptului, a înlesnirilor de pe plan european ca fiecare cetățean din UE să aibe de lucru, să domicilieze în orice țară a UE, acolo unde dorește, unde poate, unde are de lucru (eu personal am beneficiat și beneficiez, într-o bună măsură, de o astfel de înlesnire). Aceasta, însă, în opinia mea, amplifică răspunderea decidenților pentru o bună conducere și gestionare atrăgătoare a economiei, în ce privește forța de muncă care să poată opta pentru mai multe alternative: în propria țară sau în afara ei. Deocamdată, am oferit și oferim cu larghețe pe cele din afara ei. De exemplu, – ne-am referit întrucâtva astfel – situația mai mult decât dramatică în care se află medicina și învățământul românesc – cu precădere medicii fiind plătiți la noi de 8 – 10 ori mai puțin decât variantele pentru care sunt solicitați în străinătate, dar și profesorii având salarii mai mici de 7 – 8 ori decât cei din Regatul Unit, Germania, Franța, Belgia, etc., ceea ce le întunecă proiectele – se datorește tocmai incapacității economiei noastre de a asigura remunerații cât de cât apropiate ce cele din Vest. Ce să mai vorbim de salariile cercetătorilor? Cauzele sunt, evident, profunde și complexe. În bună parte, însă, țin și de felul grav și amplu în care a fost devalizată economia noastră după 1990, de către escroci nu doar nepedepsiți, ci care se bucură chiar de cinstire, de privilegii sociale. Când s-a afirmat oficial de către Curtea de Conturi a României că o mare parte din privatizările importante realizate au frizat și frizează penalul, aceasta trebuie să dea mult de gândit, iar, pe calea justiției, banii obținuți prin escrocherii, să fie redați circuitului economic firesc. Or, nu s-a întâmplat așa, de multe ori în cercetări, justiție, s-a acționat după interese politice, iar banii de la cei culpabili nu s-au recuperat și nu se recuperează decât în mică măsură. Desigur, de multe ori, în astfel de condiții, a fost și este vorba de „o creștere economică negativă", noi neputând, la nivelul social redus de productivitate și al activităților, al resurselor financiare ca atare, să constituim o susținere economică generală potrivită[13]...

Să continuăm, însă. Dar muncitorii cu un bun și real nivel de calificare? Mai toți cei în activitate – din construcții, mai ales dulgheri, zidari, fierari betoniști, electricieni, instalatori, ș.a., dar și din alte domenii, au luat calea străinătății, ceea ce a rămas în țară – potrivit a numeroase situații cu final negativ – neîmplinind standardele calitative necesare. Mai trebuie să spunem că generații mai vechi „au ieșit", normal, din activitate și chiar din viață. Ceea ce coboară nivelul activităților respective în România. Școala, învățământul, cercetarea, prin felul lor actual de structurare și organizare, încă nu reușesc să compenseze, prin noi promoții bine pregătite, penuriile respective. Absolvenții „pleacă pe capete". Sunt din nou avantajate statele a căror economie asigură salarii atractive, fiind astfel valorificată libera circulație a forței de muncă. Chestiune pe care decidenții și guvernanții României trebuie să o ia în calcul atunci când încearcă dinamizarea dezvoltării, conceperea și aplicarea unei strategii care să echilibreze cerințele economiei cu posibilitățile ei. Dintr-o astfel de perspectivă, rata șomajului pe care noi o raportăm Eurostat se vădește, consider, cel puțin nerealistă întrucât, calculată la nivelul unei economii românești (în declin), ea este, posibil, consistent mai ridicată. Tocmai de aceea consider că un calcul mai aproape de realitate impune ca rata respectivă să fie corectată și cu cei care pleacă afară întrucât nu-și află de lucru corespunzător în țară la ei.

9. Oricum, o viziune europeană asupra dezvoltării impune să fie luate în seamă astfel de elemente, pentru a stimula și țările cu nivel mai scăzut de dezvoltare. Situație în care guvernanții naționali și acțiunile lor dezirabil pozitive, negocierile respective cu factorii din UE, dezbaterile din Parlamentul European, etc., au, în orice condiții, un rol primordial. Dealtfel, încă prin Tratatul de la Roma din 1957 se afirmase – chestiune reafirmată de multe ori apoi – că țelul eforturilor îl constituie prosperitatea pentru fiecare. Altminteri, se mențin și se transmit din generație în generație mari decalaje de dezvoltare între statele UE, deloc benefice pentru o bună parte a cetățenilor UE. Fiind însă oricum vorba de o dezvoltare integrată, în care condițiile de echilibru bugetar și financiar sunt validate de la nivelul UE, iar bugetele și numeroase investiții sunt constituite și alocate pe plan național, intervine și criteriul de a valorifica o mare parte din resurse acolo unde aceasta se face cu cel mai ridicat randament: deci în statele dezvoltate. O problemă ce nu poate fi ocolită. Odată mai mult sunt argumente din unghiuri variate ce trebuie luate în seamă în deciziile naționale, comunitare, globale, decizii care, într-un fel sau altul, privesc speranțele și soarta, așteptările a milioane și

milioane de oameni.

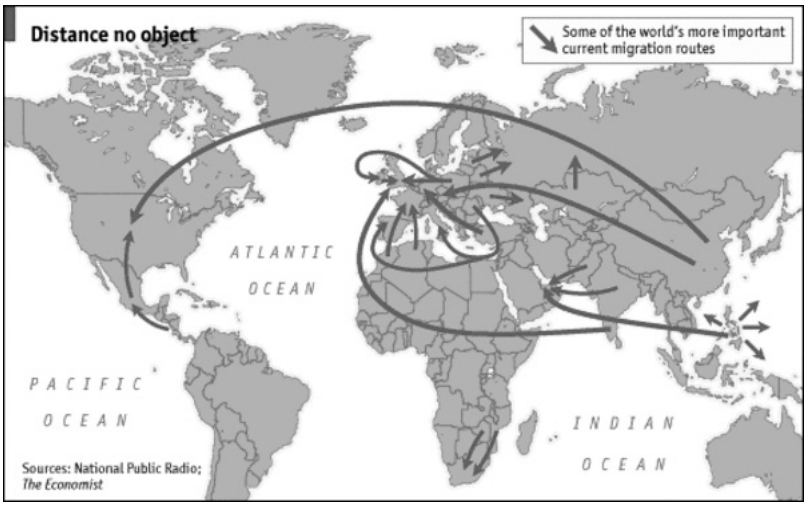
10. Acum, o ultimă problemă: recentele valuri de emigranți spre Europa, dar mai ales Germania, Suedia, etc. din Siria, Afganistan, Irak, Africa, etc. Este clar că oamenii fug din calea morții și mizeriei generate de motive politice, de fundamentalism, de lupte – adevărate războaie – intense, interne, intestine. Cu criminalii nu poți negocia. Evident că acești refugiați, acești oameni, trebuie ajutați, integrați, firește, după posibilități. Chestiunea pe care o ridic, însă, se referă mai ales la gestiunea unor țări de unde populația fuge, care rămân, de fapt, – procesul continuând – doar cu o mică parte din populația inițială. Țări aproape golite de oameni. Ce va fi cu ele? Nu doar că nu se dau răspunsuri, dar aproape nimeni nu a ridicat o astfel de problemă, în care, firește, soluțiile sunt complicate, secante cu sferele de influență, cu petrol şi alte resurse, cu sânge, cu producția și vânzările de armament, extinderea terorismului, compromiterea unor investiții, etc. Sunt și acestea secvențe ale globalizării... Iată soarta foarte tristă a milioane și milioane de oameni. Mai mult decât politicienii, cred că cercetătorii pot oferi răspunsuri mai pertinente care să fie, însă, puse în operă corect de politicieni. O altă componentă a sindromului ce vădește riscul „exploziei" Terrei de care aminteam la începutul comunicării mele. Vă mulțumesc pentru atenție!

Note:

1. Vezi Dan Popescu, *Amenințări pentru secolul XXI*, Edit. Continent, Sibiu-București, 2014
2. Idem
3. Dan Popescu, *Criza indecentă*, Edit. Continent, Sibiu-București, 2013
4. Dan Popescu, *Considerații privind migrația populației și capacitatea reală de ocupare a economiei românești, în Studii de Istorie Economică și Istoria Economiei Naționale*, coord. acad. Iulian Văcărel, vol. 17, Edit. Academiei, București, 2015
5. Dan Popescu, *Considerații...*, loc.cit.
6. Vezi și Pierre Thibault, *Le temps de la contestation, 1947-1969*, Le Livre de Poche Larousse, 1971; de asemenea Sardrine Brissot, *L'Union Europeenne, un defi au XXI siècle*, Foucher, Paris, 2004, etc.
7. Sandrine Brissot, *loc.cit.*
8. Le Figaro, 20.01.2014, „Europe: l'immigration, un outil coutre le chômage"
9. Vezi Le Figaro, loc.cit.
10. Eurostat, *Statistiques sur la migration et la population migrante*, Statistics Explained, 2014
11. Anuarul Statistic al României, 2013, tabelele 2.26 (*Emigranți total*) și 2.27 (*Emigranți după țara de destinație*)
12. Ibidem, pag.80
13. Dan Popescu, *Criza indecentă*, loc.cit.

Bibliography

Sardrine Brissot, *L'Union Europeenne, un defi au XXI siècle / The European Union, A Challenge for the 21st Century*, Foucher, Paris, 2004
Dan Popescu, *Amenințări pentru secolul XXI / Threats for the 21st Century*, Edit. Continent, Sibiu-București, 2014
Dan Popescu, *Criza indecentă / The Indecent Crisis*, Edit. Continent, Sibiu-București, 2013
Dan Popescu, *Considerații privind migrația populației și capacitatea reală de ocupare a economiei românești / Considerations Regarding Population Migration and the Real Occupation Capacity of Romanian Economy,* în *Studii de Istorie Economică și Istoria Economiei Naționale / Studies of Economic History and the Histoy of National Economy*, coord. by acad. Iulian Văcărel, vol. 17, Edit. Academiei, București, 2015
Pierre Thibault, *Le temps de la contestation, 1947-1969 / The Time of Contestation, 1947-1969*, Le Livre de Poche, Larousse, 1971

Principalele rute de migtrație de pe glob
Sursă foto: http://lewishistoricalsociety.com/wiki2011/article_image.php?image_type=article&id=28